

İlyas — Altıncı Nömrə

On Sınaq

Jeff Pippenger

2023-10-05

Biz İlyasın simvolizmini nəzərdən keçirirdik və indi Karmel dağı ilə Sina dağının tarixlərindən istifadə edərək Protestantlıq buynuzu üçün mərhələli bir sınaq prosesini və Protestantlıq buynuzuna paralel olan Respublikaçılıq buynuzu üçün mərhələli siyasi inkişafı göstəririk.

Son məqalə qədim İsrailin Qırmızı dənizi keçməsindən sonra üzləşdiyi onuncu və son sınaq kimi Saylar kitabının on üçüncü və on dördüncü fəsillərindəki üsyanı araşdırırdı. Bu tarix Millerçi tarixin başlanğıc hərəkatı ilə, həmçinin Allahın son hərəkatının tarixi ilə uyğunlaşır. Vəhy kitabının on dördüncü fəslindəki üç mələyin hamısının işi başlanğıcdakı bir hərəkat və sondakı bir hərəkat vasitəsilə yerinə yetirilir.

“Üçüncü mələyin xəbərinin bəyanında birləşən mələk bütün yeri öz izzəti ilə nurlandırmalıdır. Burada dünya miqyaslı və misli görünməmiş qüdrətə malik bir iş qabaqcadan xəbər verilir. 1840–44-cü illərin advent hərəkatı Allahın qüdrətinin əzəmətli təzahürü idi; birinci mələyin xəbəri dünyadakı hər bir missioner məntəqəsinə çatdırıldı və bəzi ölkələrdə on altıncı əsrin Reformasiyasından bəri hər hansı bir diyarda şahid olunmuş ən böyük dini maraq baş qaldırdı; lakin bunlar üçüncü mələyin son xəbərdarlığı altında baş verəcək qüdrətli hərəkat tərəfindən geridə qoyulacaqdır.” The Great Controversy, 611.

Başlanğıc hərəkatının tarixi ilə son hərəkatın tarixi arasında biz Laodikiya kilsəsinin tarixini görürük. Öz izzəti ilə yer üzünü nurlandıran mələk açıq-aşkar bir kilsə deyil, bir hərəkat kimi müəyyən edilir.

“Babil haqqında, bu peyğəmbərlikdə nəzərə çatdırılan vaxtda belə bəyan olunur: ‘Onun günahları göyə qədər çatmışdır və Allah onun təqsirlərini yada salmışdır.’ Vəhy 18:5. O, öz təqsirinin ölçüsünü doldurmuşdur və həlakət onun üzərinə enmək üzrədir. Lakin Allahın hələ də Babilə bir xalqı vardır; və Onun hökmlərinin icrasından əvvəl bu sadıq olanlar çağırılıb oradan çıxarılmalıdırlar ki, onun günahlarına şərik olmasınlar və ‘onun bələlərindən pay almayalar.’ Buna görə də göydən enən, yeri öz izzəti ilə nurlandıran, güclü səsle qüvvətlə nida edib Babilin günahlarını elan edən mələklə simvollaşdırılan hərəkat meydana gəlir. Onun xəbərdarlığı ilə əlaqədar olaraq bu çağırış eşidilir: ‘Ey Mənim xalqım, onun arasından çıxın.’ Bu elanlar, üçüncü mələyin xəbəri ilə birləşərək, yer üzünün sakinlərinə veriləcək son xəbərdarlığı təşkil edir.” The Great Controversy, 604.

Bütün peyğəmbərlər bir-biri ilə razılaşır və onların hamısı “axır günlər”i, peyğəmbərliklərin elan edildiyi günləri müəyyən etdiklərindən daha dəqiq şəkildə müəyyən edirlər. Bu hadisənin bir nümunəsi olaraq, Vəhy on səkkizinci fəslin mələyi Vəhy onuncu fəslin mələyi ilə əvvəlcədən təmsil edilmişdi və edilir. Hər ikisi endiyi zaman öz izzəti ilə yer üzünü işıqlandırır. Bacı Uayt İlk Yazılar kitabında birinci mələyi müəyyən edir.

“İsa qüdrətli bir mələyə yer üzünün sakinlərinə enib Onun ikinci zühuruna hazırlaşmaları barədə xəbərdarlıq etməyi tapşırırdı. Mələk göydə İsanın hüsurundan ayrılarkən, onun önündə son dərəcə parlaq və izzətli bir nur gedirdi. Mənə bildirildi ki, onun vəzifəsi yer üzünü öz izzəti ilə nurlandırmaq və insanı Allahın gələn qəzəbi barədə xəbərdar etmək idi.” Early Writings, 245.

Vəhy kitabının on səkkizinci fəslindəki o mələk 11 sentyabr 2001-ci ildə endi. O, 11 avqust 1840-cı ildə enən mələklə əvvəlcədən təmsil olunmuşdu. Yeşaya kitabının altıncı fəslində Yeşaya göydəki məbəd və Allahın izzəti göstərilir. Altıncı fəslin üçüncü ayəsində isə bütün yer üzünün Allahın izzəti ilə dolu olduğu bildirilir. Bu, Vəhy kitabının on səkkizinci fəslindəki mələk endiyi zaman baş verir.

Və bundan sonra mən göydən enən başqa bir mələyi gördüm; onun böyük səlahiyyəti var idi və yer onun izzəti ilə nurlandı. Vəhy 18:1.

Yeşaya altının üçüncü ayəsi eyni tarixi müəyyən edir.

Və biri o birinə səslənib dedi: «Müqəddəs, müqəddəs, müqəddəsdür Ordular Rəbbi; bütün yer üzünü Onun izzəti ilə doludur». Yeşaya 6:3.

Bacı Uayt Yeşayanın məbəd barədə görüntüsünü Vəhy on səkkizinci fəslin hərəkəti ilə bir araya gətirir.

“Taxtın önündə duran serafimlər Allahın izzətini seyr edərkən müqəddəs ehtiram və heyranlıqla elə doludurlar ki, bir an belə özlərinə özündənrazılıqla, yaxud özlərinə və ya bir-birlərinə heyranlıqla baxmırlar. Onların həmdı və izzəti Ordular Rəbbinədir; O, uca və yüksəldilmişdir, libasının ətəyinin izzəti isə məbədi doldurur. Bütün yer üzünün Onun izzəti ilə dolacağı gələcəyi gördükləri zaman, zəfər dolu həmd nəğməsi məlahətli avazla birindən digərinə əks-səda verir: “Müqəddəs, müqəddəs, müqəddəsdür Ordular Rəbbi.” Onlar Allahı izzətləndirməklə tamamilə qane olurlar; və Onun hüsurunda, Onun razılıq təbəssümünün altında, daha artıq heç nə arzulamırlar. Onun surətini daşımaqda, Ona xidmət etməkdə və Ona səcdə etməkdə onların ən uca arzusu tamamilə həyata çatmış olur.

“Yeşaya verilmiş olan görüntü, son günlərdə Allahın xalqının vəziyyətini təsvir edir.”
Review and Herald, 22 dekabr 1896.

Vəhy kitabının onuncu fəslində, habelə on səkkizinci fəslində Yəhya, eləcə də Yeşayanın altıncı fəslində və Bacı Uaytın şərhini də daxil etməklə, yer üzünün Allahın izzəti ilə işıqlandırılmasına dair bütün bu təsvirləri tarixin eyni nöqtəsində yerləşdirirlər. Bütün dünya 11 sentyabr 2001-ci ildə baş verən hadisələrin şahidi oldu. 1863-cü ildə yekunlaşan Millerçi hərəkətin mütərəqqi tarixi, Vəhy kitabının on səkkizinci fəslindəki qüdrətli mələyin, Vəhy kitabının onuncu fəslində enmiş mələklə əlaqəli tarixlə birlikdə endiyi tarixi əvvəlcədən təcəssüm etdirirdi. Bu başlanğıc müddəaları müəyyən etdikdən sonra, Saylar kitabının on dördüncü fəslində təmsil olunan sınaq prosesinə qayıdacağıq. Musa Misirə qayıtmaq və Yeşua ilə Kalebi daşqalaq etmək istəyən üsyançılar üçün vasitəçilik etdikdən sonra, Allah Musanın şəfaətini qəbul edir.

Rəbb dedi: “Sənin sözüə görə əfv etdim; lakin, Mənim varlığıma and olsun ki, bütün yer üzə Rəbbin izzəti ilə dolacaq. Çünki izzətimi və Misirdə, eləcə də səhrada etdiyim möcüzələrimi görmüş, indi isə bu on dəfə Məni sınamış və səsimə qulaq asmamış olan o adamların heç biri əsla atalarına and içərək vəd etdiyim torpağı görməyəcək; Mənə qarşı qəzəbləndirici davrananların heç biri onu görməyəcək. Lakin qulum Kalev, çünki onda başqa bir ruh var idi və o, Mənim ardımca tam getdi, onu getdiyi torpağa gətirəcəyəm və nəslə oraya sahib olacaq.”
Saylar 14:20–24.

Burada Saylar kitabının on dördüncü fəslində təsvir olunan tarix qədim İsrail üçün son sınaq idi və onların uğursuzluğu sonrakı qırx il ərzində çöldə ölüm hökmlərini möhürlədi. Bu tarix Vəhy on səkkizinci fəsilə bilavasitə əlaqəlidir, çünki orada Allah bəyan etdi ki, “Mənim varlığıma and olsun ki”, “bütün yer üzə Rəbbin izzəti ilə dolacaqdır.” Bu, Allahın bu tarixi qeyddə yer verdiyi çox qüvvətli bir bəyanatdır və bunu etməklə O, Saylar kitabının on üçüncü və on dördüncü fəsilərində təqdim olunan tarixin Vəhy on səkkizinci fəslin mələyinin qüdrətli hərəkətinə işarə etdiyini vurğulayır. Vəhy on səkkizinci fəsil Allahın qalığ xalqının sonunu təsvir etdiyi üçün, Allahın qalığ xalqının başlanğıcı da nəzərdən keçirdiyimiz Saylar kitabındakı bu parçadə təsvir olunur.

1840-cı il avqustun 11-də, ikinci yayın İslamla bağlı peyğəmbərliyinin yerinə yetməsi zamanı, əvvəllər əhd üçün seçilmiş xalq İlyasın yenidə doğru olduğu sübuta yetirilmiş xəbəri ilə sınaqdan keçirildi.

11 sentyabr 2001-ci ildə, İslamın üçüncü yayına dair bir peyğəmbərliyin yerinə yetməsi zamanı, vaxtilə seçilmiş əhd xalqı, yenidə doğru olduğu sübuta yetirilmiş İlyasın ismarıcı olaraq dirilərin mühakiməsinin başlanğıcını qeyd etdi.

Millerçi tarixin İlyas xəbəri peyğəmbərlik zamanının konteksti daxilində yerləşdirilmişdi. 11 sentyabr 2001-ci il tarixindəki İlyas xəbəri isə tarixin təkrarlanması konteksti daxilində yerləşdirilmişdi. 11 sentyabr 2001, 11 avqust 1840 tarixinin təkrarı idi, çünki hər iki tarix İslam haqqında bir peyğəmbərliyin yerinə yetməsinə təmsil edir və hər ikisi Bacı Uaytın “İsa Məsihin Özündən heç də aşağı olmayan bir Şəxsiyyət” adlandırdığı mələyin enişini göstərir. Bacı Uayt Vəhyin on səkkizinci fəslindəki mələk haqqında, Vəhyin onuncu fəslindəki mələk barəsində dediyi kimi, onun “İsa Məsihin Özündən heç də aşağı olmayan bir Şəxsiyyət” olduğunu heç vaxt deməsə də, Vəhyin on səkkizinci fəslindəki mələk yeri “öz” izzəti ilə nurlandırır və Müqəddəs Yazılar aydındır ki, yeri nurlandıran İsa Məsihin izzətidir.

Başlanğıcda protestantların sınağını meydana gətirən hökm aləti, İlyasla təmsil olunan Millerçi hərəkət idi. Axırda Yeddinci Gün Adventizminin sınağını meydana gətirən hökm aləti isə, yüz qırx dörd minlə təmsil olunan İlyas hərəkətidir. İlyas rəmzinin birdən artıq mənası vardır və o, Milleri və Millerçi hərəkəti təmsil etsə də, eyni zamanda yüz qırx dörd mini də təmsil edir.

“Dəyişilmə dağında Musa Məsihin günah və ölüm üzərindəki qələbəsinin şahidi idi. O, salehlərin dirilməsində qəbirdən çıxacaq olanları təmsil edirdi. Ölümü görmədən göyə aparılmış İlyas isə Məsihin ikinci gəlişi zamanı yer üzündə sağ olacaq və ‘bir anda, bir göz qırpımında, axırıncı şeypurdə’ ‘dəyişdiriləcək’ olanları təmsil edirdi; o zaman ‘bu fani bədən

ölməzliyi geyinməlidir' və 'bu çürüyən bədən çürüməzliyi geyinməlidir'. 1 Korinfilərə 15:51-53. İsa göyün nuru ilə bürünmüşdü; necə ki, O, 'ikinci dəfə, günah üçün deyil, xilas üçün' gələndə görünəcəkdir. Çünki O, 'Müqəddəs mələklərlə birlikdə Öz Atasının izzətində' gələcəkdir. İbranilərə 9:28; Mark 8:38. Xilaskarın şagirdlərə verdiyi vəd indi yerinə yetmişdi. Dağ üzərində gələcək izzət Padşahlığı kiçik bir surətdə təsvir edilmişdi,—Məsih Padşah, Musa dirilmiş müqəddəslərin nümayəndəsi, İlyas isə dəyişdirilərək aparılanların nümayəndəsi idi.” The Desire of Ages, 412.

Kənardan keçilən əhd xalqı on nəfərə qarşı iki nəfərlik çoxluqdur. Çoxları çağırılır, lakin azları seçilir. Onuncu sınağın uğursuzluğu Vəd Olunmuş Torpaq barədə pis xəbərinmi, yoxsa yaxşı xəbərinmi rədd edilib-edilməməsi və ya qəbul olunub-olunmaması əsasında idi. Beləliklə, burada təsvir olunan tarix göstərir ki, ardıcıl sınaq tarixində qələbə və ya məğlubiyyət, eyni məlumatı şərh edən iki metodologiyadan birinin seçilməsi üzərində qurulur.

On iki casusun hamısı Vəd Olunmuş Torpağı gördü, lakin Vəd Olunmuş Torpağın nəyi təmsil etdiyinə dair iki fərqli nəticə çıxarıldı. Hesabatlardan biri insani qorxu ilə, digəri isə imanla yönləndirilmişdi. Bunlardan biri Allahın rəhbərliyini rədd edib Misir əsarətinə qayıtmaq arzusunu nümayiş etdirirdi, digər hesabat isə Allahın rəhbərliyinə etibar edib irəliləyərək Vəd Olunmuş Torpağa daxil olmaq arzusunu nümayiş etdirirdi.

Millerçi hərəkətində də çoxluq Babilin əsarətinə qayıtmağı və onun qızları olmağı seçdi; bu isə onların birinci mələyin peyğəmbərlik xəbərini rədd etmək qərarının təzahürü idi. Sadiq Millerçilər isə 1844-cü ilin yazında baş verən ilk məyusluqdakı zahiri uğursuzluqdan sonra belə, birinci mələyin peyğəmbərlik xəbərini izləməyi seçdilər. Saylar kitabındakı tarix on iki casusun iki fərqli “xəbər”ini ortaya qoyur; bunlar eyni peyğəmbərlik xəbərinin iki müxtəlif təhlilini təmsil edir. 1863-cü ildə Laodikeyalı Adventizm peyğəmbərlik xəbərini qəbul etmədi; onlar əvvəllər müəyyən edilmiş bir peyğəmbərlik xəbərini rədd etdilər. 1863-cü ildə Laodikeyalı Adventizm Uilyam Millerin bütün xidməti boyunca qarşı çıxdığı bibliya metodologiyasına qayıtdı və onu qəbul etdi. Peyğəmbərlik xəbərini rədd edən və əsarətə qayıtmağı arzulayanlar, nəhayət səhrada ölən Saylar on dördün üsyançıları ilə rəmləndirilmişdi.

On rəqəmi, bir rəmz kimi nəzərə alındıqda, bütün rəmzlərdə olduğu kimi, birdən çox mənə daşıyır. Onun rəmzi mənası yerləşdiyi mətn parçasının konteksti əsasında başa düşülməlidir. “On” bir rəmz olaraq təqibi ifadə edə bilər. O, bir sınağı ifadə edə bilər. O, Avropa padşahlarının, İsrailin şimal qəbilələrinin və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının onqat birliyini ifadə edə bilər. Smirna cəmiyyətində Allahın xalqı on gün müddətində məşəqqət çəkməli idi.

Əziyyət çəkəcəyiniz şeylərdən heç birindən qorxma; bax, iblis sizlərdən bəzilərinə zindana atacaq ki, sınaqdan keçiriləsiniz; və on gün müsibət çəkəcəksiniz. Ölümədək sadıq ol, Mən də sənə həyat tacını verəcəyəm. Vəhy 2:10.

Tarixçilər Smirnanın tarixində Diokletianın həyata keçirdiyi təqibə işarə edirlər; çünki bu, Smirnanın tarixində ən şiddətli təqib olmuş və on il davam etmişdir. Başqa tarixçilər isə Smirnanın tarixində on müxtəlif təqibi müəyyən edirlər. Hər iki halda, bunlar İmperator Roma tərəfindən həyata keçirilmişdir; Daniel yeddidə isə bu, on buynuzla təmsil olunur. Həmin on padşah,

papalıqla zinakarlıq etmiş Axabla timsallaşdırılan padşahlar idi və Qaranlıq Əsrlər zamanı qırğını həyata keçirmək üçün papalığın istifadə etdiyi təqib aləti idilər. “On” İezavel üçün təqibi həyata keçirən dövlət hakimiyyətini təmsil edir. Danielin birinci fəslində “on” sınaq dövrünü simvolizə edir.

Yalvarıram, qullarını on gün sına; bizə yemək üçün paxlalar, içmək üçün də su versinlər. Sonra bizim simamız sənin hüsurunda və padşahın yemək payından yeyən gənclərin siması ilə müqayisə olunsun; necə görsən, qullarınla elə rəftar et. Beləcə o, bu məsələdə onlarla razılaşıdı və onları on gün sına. On günün sonunda onların siması padşahın yemək payından yeyən bütün gənclərdən daha gözəl və bədəcə daha dolğun göründü. Daniel 1:12–15.

Sayılar kitabının on dördüncü fəslində qədim İsrail zaman ərzində baş vermiş on sınağı təmsil edən şəkildə Allahı on dəfə qəzəbləndirmişdi.

Ancaq Mənim həyatım haqqı, bütün yer üzü Rəbbin izzəti ilə dolacaq. Çünki izzətimi və Misirdə, eləcə də səhrada etdiyim möcüzələrimi görmüş, indi isə Məni bu on dəfə sınamış və səsimə qulaq asmamış olan o adamların hamısı. Saylar 14:21, 22.

Əgər siz internetdə Qırmızı dənizdəki xilasdan onuncu sınağa qədər olan doqquz üsyanın və ya uğursuz sınağın konkret olaraq nəyi təmsil etdiyini araşdırsanız, qədim İsrailin hansı uğursuzluqlarının həmin on sınaqdan biri kimi qeyd edilməli olduğuna dair bir neçə fərqli yanaşma ilə qarşılaşacaqsınız. Mən iddia edirəm ki, xüsusilə 22 oktyabr 1844-cü ilə uyğunlaşdırıldığı müəyyən edilmiş Qırmızı dənizdən xilas, on sınağın başlanğıcıdır və buna görə də 1844-dən 1863-ə qədər meydana çıxan sınaqları saymağa başlanmalı olan yer də məhz buradır. Daniel kitabının möhürü açıldığı zaman, 1798-ci ildə başlamış tədrici bir sınaq prosesi mövcud idi və həmin proses 22 oktyabr 1844-cü ildə üçüncü mələyin gəlişi ilə yekunlaşan birinci və ikinci mələyin xəbərlərinin tarixini əhatə edirdi.

“Minneapolislə Allah Öz xalqına həqiqətin qiymətli cəvahiratlarını yeni çərçivələr içində verdi. Göydən gələn bu işıq bəziləri tərəfindən, yəhudilərin Məsihi rədd edərkən göstərdikləri bütün inadçılıqla rədd edildi və köhnə nişan daşlarına sadıq qalmaq haqqında çox danışıldı. Lakin onların köhnə nişan daşlarının nə olduğunu bilmədiklərinə dair dəlillər var idi. Vəcdana özünü təsdiq etdirən dəlil də var idi, Kəlamdan irəli sürülən əsaslandırma da; amma insanların zehni işığın daxil olmasına qarşı sabitlənmiş, möhürlənmişdi, çünki onlar bunun “köhnə nişan daşlarını” yerindən qaldıran təhlükəli bir yanlışlıq olduğuna qərar vermişdilər; halbuki bu, köhnə nişan daşlarından bir mıxı belə yerindən tərpətmirdi, sadəcə onların köhnə nişan daşlarını nəyin təşkil etdiyinə dair təsəvvürləri təhrif olunmuşdu.

“1844-cü ildə vaxtın keçməsi böyük hadisələr dövrü idi; heyrətə gəlmiş gözlərimiz qarşısında göydə baş verən müqəddəs məkanın təmizlənməsini açıb göstərdi və yer üzündə Allahın xalqı ilə qəti əlaqəsi var idi; [həmçinin] birinci və ikinci mələklərin xəbərləri və üçüncüsü, üzərində ‘Allahın əmrləri və İsanın imanı’ yazılmış bayrağı açdı. Bu xəbər altındakı nişan daşlarından biri Allahın məbədi idi; Onun həqiqəti sevən xalqı tərəfindən göydə görüldü və Allahın qanununu özündə saxlayan əhd sandığı da [görüldü]. Dördüncü əmrin Şənbə gününün nuru Allahın qanununu pozanların yoluna güclü şüalarını saçdı. Pislərin ölümsüz olmaması qədim nişan daşlarından biridir. Qədim nişan daşları başlığı altına daxil ola biləcək bundan başqa heç

nə xatırlaya bilmirəm. Qədim nişan daşlarının dəyişdirilməsi barədə bütün bu hay-küy tamamilə xəyali şeydir.” The 1888 Materials, 518.

1844-cü il oktyabrın 22-də üçüncü mələk əlində bir xəbərlə gəldi.

“İsanın müqəddəs yerdəki xidməti başa çatdıqda, O, Ən Müqəddəs Yərə keçib Allahın qanununu saxlayan əhd sandığının önündə dayandıqda, O, dünyaya üçüncü bir xəbərlə başqa bir qüdrətli mələk göndərdi. Mələyin əlinə bir tumar verilmişdi və o, qüdrət və əzəmət içində yer üzünə enərkən, insana indiyədək çatdırılmış ən dəhşətli hədəni ehtiva edən qorxunc bir xəbərdarlığı elan etdi.” Early Writings, 254.

1844-cü il oktyabrın 22-də Allahın xalqının yeməli olduğu bir perqament əlində olan bir mələk endi. Sonra müəyyən edilən “nişan daşları” təlimləri ya yeyilib qəbul edilməli, ya da rədd edilərək yeyilməməlidir. Üçüncü mələk əlində perqamentlə gəldikdə, həmin perqamentdəki xəbər altı sınaq həqiqətini təmsil edirdi. Bu altı sınaq “vaxtın keçməsi” kimi müəyyən edilmişdi və bu, iki min üç yüz illik peyğəmbərliyə işarə edirdi; mühakimə — “müqəddəs məkanın təmizlənməsi” kimi təmsil olunmuşdu; üç mələyin xəbərləri; “Allahın qanunu”; “Şənbə”; və ölümlərin halı, “canın ölümsüz olmaması” kimi təmsil olunmuşdu.

O altı həqiqət, əlbəttə, bir-biri ilə əlaqəlidir, lakin onların hər biri ayrıca nişanələr kimi müəyyən edilmişdi. Bəziləri bu siyahıya zamanın keçməsinə daxil etmək istəməyə bilərlər, lakin aydındır ki, bir çoxları 22 oktyabr 1844-cü ilin peyğəmbərliyin həqiqi yerinə yetməsi olduğu həqiqətini rədd etdilər. Onlar həmin sınaqdan keçə bilmədilər ki, bu da, əlbəttə, sonrakı sınaqlarla mübarizə aparmalarına mane oldu. Allahın sınaq prosesi dəfələrlə elə bir mütərəqqi proses kimi təsbit edilmişdir ki, sonrakı sınaqda iştirak edə bilməzdən əvvəl, əvvəlcə sənə verilən sınaq üzərində qələbə qazanmağı tələb edir.

“Biz şənbə məsələsi ilə bağlı nuru təqdim etməyə başladığımız zaman, Vəhy 14:9–12-dəki üçüncü mələyin xəbəri haqqında aydın şəkildə müəyyənləşdirilmiş bir anlayışımız yox idi. Xalqın qarşısına çıxdığımız zaman şəhadətimizin yükü bu idi ki, böyük ikinci gəliş hərəkəti Allahdan idi, birinci və ikinci xəbərlər irəli sürülmüşdü və üçüncüsü də verilməli idi. Biz gördük ki, üçüncü xəbər bu sözlərlə tamamlanır: “Müqəddəslərin səbrinə burada yer vardır; Allahın əmrlərini və İsanın imanını qoruyanlar onlardır.” Və biz indi necə aydın görürüksə, o zaman da bir o qədər aydın gördük ki, bu peyğəmbərlik sözləri bir şənbə islahatına işarə edirdi; lakin xəbərdə qeyd olunan vəhşiyyə sitayişin nə olduğu, yaxud vəhşinin surətinin və damğasının nə olduğu barəsində bizim müəyyənləşdirilmiş bir mövqeyimiz yox idi.

“Müqəddəs Ruhu vasitəsilə Allah Öz qullarının üzərinə işığın saçmasına izin verdi və mövzu tədricən onların zehninə açıldı. Onu araşdırıb üzə çıxarmaq, halqa halqa bir-biri ilə bağlamaq üçün çoxlu tədqiqat və qayğılı zəhmət tələb olunurdu. Qayğı, nigarançılıq və aramsız zəhmət sayəsində bu iş irəliləmişdir; ta ki, ismarıcımızın böyük həqiqətləri, aydın, bir-biri ilə bağlı, kamil bir bütöv olaraq dünyaya verilmiş olsun.”

“Mən artıq ağsaqqal Bateslə tanışlığımdan bəhs etmişəm. Mən onu həqiqi xristian centlmeni, nəzakətli və xeyirxah bir şəxs olaraq tanıdım. O, mənə elə şəfqətlə yanaşırdı ki, sanki mən onun öz övladı idim. O, mənə ilk dəfə danışarkən dinlədiyi zaman dərin maraq göstərdi. Mən

danışmağı bitirdikdən sonra ayağa qalxıb dedi: “Mən şübhə edən Tomasam. Mən görüntülərə inanmıram. Lakin əgər bu bacının bu axşam nəql etdiyi şahidliyin həqiqətən bizim üçün Allahın səsi olduğuna inana bilsəydim, yer üzündə ən xoşbəxt adam mən olardım. Ürəyim dərinədən təsirlənib. Danışanın səmimi olduğuna inanıram, lakin onun bizə nəql etdiyi bu ecazkar şeylərin ona necə göstərildiyini izah edə bilmirəm.””

“Evliliyimdən bir neçə ay sonra ərimlə birlikdə Men ştatının Topşam şəhərində keçirilən bir Konfransda iştirak etdim; orada Ağsaqqal Bates də iştirak edirdi. O zaman o, mənim görüntülərimin Allahdan olduğuna hələ tam inanmırdı. Həmin toplantı böyük maraq doğuran bir vaxt idi. Allahın Ruhu üzərimə endi; mən Allahın izzətinin görüntüsünə qərq oldum və ilk dəfə başqa planetləri gördüm. Görüntüdən çıxdıqdan sonra gördüklərimi danışdım. Bundan sonra Ağsaqqal B. məndən astronomiya öyrənib-öyrənmədiyimi soruşdu. Mən ona dedim ki, nə vaxtsa astronomiyaya baxdığımıza dair heç bir xatirəm yoxdur. O dedi: ‘Bu, Rəbbdəndir.’ Mən onu bundan əvvəl heç vaxt bu qədər sərbəst və sevincli görməmişdim. Onun çöhrəsi göyün nuru ilə parlayırdı və o, böyük qüvvə ilə kilsəyə nəsihət verirdi.” Testimonies, cild 1, 78–80.

Şübhəsiz, bütün bu təlim sınaqları bir-biri ilə əlaqəlidir, lakin onlar eyni zamanda ayrı şəkildə də təcrid edilə bilən sınaqlardır və onlar Allahın qullarına mərhələli surətdə açılmışdır. Yeddinci gün Şənbəsini saxlayan, lakin üç mələyin xəbərini rədd edən çoxlu kilsələr vardır. Onlar hökmün 22 oktyabr 1844-cü ildə başladığı həqiqətini rədd edir, lakin yenə də Şənbəni saxlayırlar. Bu təlim sınaqları bir-biri ilə əlaqəlidir, lakin altı xüsusi sınağı təmsil edir.

Astronomiya ilə tam tanış olan dəniz kapitanı Joseph Batesin az əvvəl göstərildiyi kimi, o, əvvəllər rədd etmiş olduğu Peyğəmbərlik Ruhunu qəbul etdi. 1844-cü ilin dekabrında Ellen White ilk görüntüsünü aldı və hərəkətdə yeddinci sınaq gəlib çatdı.

“Müqəddəs Kitab sizin müşaviriniz olmalıdır. Onu və Allahın verdiyi şəhadətləri tədqiq edin; çünki onlar Onun Kəlamına heç vaxt zidd olmurlar. Əgər Şəhadətlər Allahın Kəlamına uyğun danışmırsa, onları rədd edin. Məsih ilə Belial birləşdirilə bilməz.” Selected Messages, kitab 3, 33.

Böyük məyusluqdan qısa müddət sonra Bacı Uayt Məsihin 22 oktyabr 1844-cü ildə müqəddəs yerdən Ən Müqəddəs Yərə keçdiyini müəyyən edən bir məqaləni təsdiqlədi. O, həmin nəşri “hər bir müqəddəsə” tövsiyə etdi.

“Mən inanıram ki, 2300 günün sonunda təmizlənməli olan Müqəddəs Məkan, Məsihin xidmətçisi olduğu Yeni Yerusəlim Məbədidir. Rəbb mənə bir ildən artıq müddət əvvəl görüntüdə göstərdi ki, Qardaş Crosier Müqəddəs Məkanın təmizlənməsi və s. barədə həqiqi işığa malik idi; və Onun iradəsi bu idi ki, Qardaş C. 7 fevral 1846-cı il tarixli Day-Star, Extra-da bizə verdiyi baxışı yazıb bəyan etsin. Mən Rəbb tərəfindən tam səlahiyyətli olduğumu hiss edirəm ki, həmin Extra-nı hər bir müqəddəsə tövsiyə edirəm.” A Word to the Little Flock, 12.

Onun təsdiqi, Krosyerin Məsihin Ən Müqəddəs Yərə keçidi barədə təsvirinə aid idi, lakin həmin məqalə bir neçə yanlış təlimi də ehtiva edirdi; bunların sırasında mürtəd protestantlığın Daniel

kitabındakı “gündəlik” ifadəsinin Məsihin xidmətini təmsil etdiyi barədə təlimi də var idi. Buna görə o, əvvəlcə 1850-ci ildə dərc olunan, daha sonra isə Early Writings kitabına daxil edilən bir aydınlaşdırma qələmə aldı. Orada o, “məhkəmə saatı nidasını verənlərin ‘gündəlik’ barədə düzgün baxışa malik olduqlarını” bildirdi.

“Sonra mən “gündəlik”lə (Daniel 8:12) əlaqədar olaraq gördüm ki, “qurban” sözü insan hikməti tərəfindən əlavə edilmişdir və mətnə aid deyildir; həmçinin Rəbb hökm saatı nidasını verənlərə bu barədə doğru anlayışı vermişdir. 1844-cü ildən əvvəl, birlik mövcud olduğu zaman, demək olar ki, hamı “gündəlik” barədə düzgün baxışda birləşmişdi; lakin 1844-cü ildən sonrakı qarışıqlıq içində başqa baxışlar qəbul edilmiş, bunun ardınca qaranlıq və qarışıqlıq gəlmişdir.” Early Writings, 74.

Daniel kitabındakı “gündəlik” mövzusu XX əsrin əvvəllərində Adventizmin mürtəd protestantlığın metodologiyasına qayıdışının simvoluna çevrildi və bu gün “gündəlik”lə bağlı düzgün Millerçi anlayış Adventizmin ilahiyatçıları tərəfindən rədd edilmişdir. Bu, Sister White-ın Millerçilərin “gündəlik”i bütəpərəstliyin şeytani qüvvəsi kimi müəyyən etməkdə haqlı olduqlarını açıq şəkildə bildirməsinə baxmayaraq, rədd edilmişdir. Onlar “gündəlik” həqiqətini təkcə onun ilham olunmuş təsdiqinə zidd olaraq — yəni Millerçilərin anlayışının doğru olduğuna dair təsdiqinə zidd olaraq — deyil, həm də “gündəlik”in Məsihin səmavi məbəd xidmətini təmsil etdiyini öyrədən yalan təlimin “göydən qovulmuş mələklər” tərəfindən gətirildiyini onun açıq şəkildə bildirməsinə birbaşa zidd olaraq rədd etdilər!

“Və orada Düşmənin təsiri altında olan düşüncəyə malik Qardaş Daniells var idi; və sizin düşüncənizlə Ağsaqqal Prescottun düşüncəsi göydən qovulmuş mələklər tərəfindən təsir altına alınırdı.” Manuscript Releases, cild 20, 17.

Onun, Adventizmin indi özünün “nağıllar xörəkləri”ndən biri kimi istifadə etdiyi şeyə qarşı dərin rəddi bu qədər kəskin idi, çünki Daniells və Prescott şeytani qüdrətin bir rəmzini (bütəpərəstliyi) götürüb həmin rəmzi Məsihin (Onun məbəd xidmətinin) üzərinə tətbiq etdilər. Bu, səkkiz doktrinal sınaq edir.

1863-cü ilə aparan tarixin doqquzuncu sınağı 1850-ci ildə Habaquququn ikinci lövhəsinin hazırlanmasıdır. 1843-cü il pioner cədvəli 1842-ci ildə hazırlanmışdı və yalnız Məsihin 1843-cü ildə qayıdacağını öncədən bildirdiyi üçün 1843-cü il cədvəli adlandırılır. Habaquququn ikinci lövhəsinin hazırlanması əmri 1850-ci ildə Bacı Uayta verilmişdi. Habaquququn iki lövhəsinin hazırlanması birinci və ikinci mələyin tarixini üçüncünün tarixi ilə əlaqələndirir. Nəvəsinin onun həyatı və fəaliyyəti haqqında bioqrafiyasında o, 1850-ci il cədvəlinin hazırlanmasına gətirib çıxaran hadisələrin ümumi icmalını təqdim edir. O, bunu Bacı Uaytın münasib şərhlərini seçərək edir və həmin icmalə öz şərhini əlavə edir.

“Qardaş Nikolsun yanına qayıdışımızda Rəbb mənə bir görüntü verdi və mənə göstərdi ki, həqiqət lövhələr üzərində aydın şəkildə bəyan edilməlidir; və bu, əvvəlki iki xəbərin də lövhələr üzərində aydın şəkildə göstərilməsi ilə, üçüncü mələyin xəbəri vasitəsilə bir çoxlarının həqiqət tərəfinə qərar verməsinə səbəb olacaqdı.—Məktub 28, 1850.

“Bu görüntüdə ona həmçinin Ceyms Uayta nəşri davam etdirmək üçün cəsarət verəcək şey də göstərildi:

“Mən həmçinin gördüm ki, kağızın nəşr olunması xəbərçilərin getməsi qədər zəruri idi, çünki xəbərçilərin özləri ilə aparacaqları, eşidənlərin əlinə vermək üçün indiki həqiqəti ehtiva edən bir nəşrə ehtiyacları var idi; o zaman həqiqət ağıldan silinməzdi. Və nəşr xəbərçilərin gedə bilmədiyi yerlərə gedərdi.—Ibid.”

“Yeni cədvəl üzərində işə dərhal başlandı və Jamesin növbəti ay nəşr etdiyi Present Truth buraxılışında bu barədə qardaşlara xəbər vermək imkanı yarandı:

“Cədvəl. Dorçester, Massaçusetsdən olan qardaş Otis Nicholusun nəzarəti altında, hazırkı həqiqəti aydın şəkildə izah etmək üçün tərtib edilmiş Daniel və Yəhyanın görüntülərinin xronoloji cədvəli indi litoqrafiya olunur. Hazırkı həqiqəti təlim edənlər bundan böyük ölçüdə faydalanacaqlar. Cədvəl barədə əlavə məlumat sonradan veriləcəkdir.—Present Truth, noyabr, 1850.

“1851-ci ilin yanvar ayının sonlarına doğru diaqram hazır idi və 2 dollara elan olunmuşdu. James White ondan çox razı qaldı və onu ‘Allahın üçüncü mələyin xəbərini verməyə çağırdığı şəxslərə’ pulsuz təklif etdi (Review and Herald, yanvar, 1851). Bəzi səxavətli ianələr nəşr xərclərinin qarşılanmasına kömək etmişdi.” Arthur White, Ellen G. White: The Early Years, 1-ci cild, 185.

1843-cü il cədvəlindən danışarkən, Bacı Uayt onun Allah tərəfindən yönəldildiyini qeyd etmişdir.

“Rəbb mənə göstərdi ki, 1843-cü ilin cədvəli Onun əli ilə yönəldilmişdi və onun heç bir hissəsi dəyişdirilməməli idi; rəqəmlər də Onun istədiyi kimi idi. Onun əli bəzi rəqəmlərdəki bir səhvin üzərində idi və onu gizlətdi ki, Onun əli götürülənədək heç kəs onu görə bilməsin.” Review and Herald, 1 noyabr 1850.

1850-ci ildə başqa bir cədvəl hazırlanması əmri ilə əlaqəli işığı qələmə alarkən, o, 1843-cü il cədvəlinə dair verilmiş ilahi təsdiqi 1850-ci il cədvəlinə də eyni şəkildə aid etdi; bununla yanaşı, həmin vaxt hazırlanmaqda olan başqa cədvəllərin Rəbb tərəfindən məqbul sayılmadığını da bildirdi. Yeni bir cədvəl hazırlamaq əmri yeni bir nəşrin çap edilməsi əmri ilə birləşdirilmişdi.

“Mən gördüm ki, cədvəl hazırlama işi tamamilə yanlış idi. Bu, Qardaş Rhodes tərəfindən başlanmış və Qardaş Case tərəfindən davam etdirilmişdi. Mələkləri və izzətli İsanı təmsil etmək üçün kobud, iyrənc təsvirlər düzəltməyə və cədvəllər hazırlamağa vəsait sərf edilmişdir. Mən gördüm ki, belə şeylər Allahı narazı salırdı. Mən gördüm ki, Allah Qardaş Nichols tərəfindən nəşr edilmiş cədvəlin işində idi. Mən gördüm ki, Müqəddəs Kitabda bu cədvəl haqqında bir peyğəmbərlik vardır və əgər bu cədvəl Allahın xalqı üçün nəzərdə tutulubsa, əgər o, biri üçün yetərlidirsə, başqası üçün də yetərlidir; və əgər bir nəfər daha böyük ölçüdə çəkilməmiş yeni bir cədvələ ehtiyac duyurdusa, hamının da ona eyni dərəcədə ehtiyacı vardı.

Mən gördüm ki, Qardaş Case-də başqa bir cədvəli arzulayan narahat, qeyri-rahət, qane olmayan, nankor bir hissə var idi. Mən gördüm ki, bu rənglənmiş cədvəllər camaata pis təsir göstərirdi. Bu, yığıncaqda yüngül, səthi istehza ruhunun olmasına səbəb olurdu.

“Mən gördüm ki, Allahın buyruğu ilə hazırlanmış cədvəllər, hətta izah verilmədən belə, zəkaya müsbət təsir göstərirdi. Cədvəllərdə mələklərin təsvirində işıqlı, xoş və səmavi bir şey vardır. Zəka, demək olar ki, hiss edilmədən, Allaha və göyə yönəldilir. Lakin hazırlanmış digər cədvəllər zəkada ikrah doğurur və onu göydən çox yer üzərində dayanmağa sövq edir. Mələkləri təmsil edən təsvirlər göyün varlıqlarından daha çox ifritələrə bənzəyir. Mən gördüm ki, cədvəllər günlərlə və həftələrlə Qardaş Case-in zəhnini məşğul etmişdi, halbuki o, Allahdan səmavi hikmət axtarmalı, Ruhun lütfələrində və həqiqət bilgisində böyüməli idi.

“Mən gördüm ki, cədvəllərin hazırlanmasına sərf edilərək israf olunmuş vəsait, əgər traktatlar və s. nəşr etməklə həqiqəti qardaşların qarşısında aydın şəkildə təqdim etməyə xərclənsəydi, çox xeyir verər və canları xilas edərdi. Mən gördüm ki, cədvəl hazırlama işi qızdırma kimi yayılmışdır.” Manuscript Releases, number 13, 359; 1853.

O, açıq şəkildə bildirir ki, “Tanrı qardaş Nichols tərəfindən [1850-ci il] cədvəlin nəşrində idi” və bu cədvəl barədə “Müqəddəs Kitabda bir peyğəmbərlik [Habaquq 2]” var idi. O, həmçinin müəyyən etdi ki, “cədvəllər” [cəm; 1843 və 1850] — “Tanrı tərəfindən əmr olunmuş” həmin cədvəllər — “hətta izah olmadan belə zəhnə müsbət təsir göstərirdi.” Habaquq 2 Millerçilərə əmr edirdi ki, görüntünü lövhələr üzərində aydın şəkildə yazsınlar (cəm halında), belə ki, iki cədvəli oxuyan kəs Tanrının Kəlamında ora-bura gedə bilsin. İlahi cədvəllərin əlavə izahlara ehtiyacı yox idi; Uriah Smithin 1863-cü il saxta cədvəlində isə vəziyyət belə deyildi.

Rəbb mənə cavab verib dedi: Vəhyi yaz və onu lövhələr üzərində aydın et ki, onu oxuyan qaça bilsin. Habakkuk 2:2.

Onuncu sınaq bu məqalənin diqqət mərkəzindədir. Musa tərəfindən Saylar kitabının on dördüncü fəslində xatırladılan on sınaqla bağlı olaraq, ıvrit alimləri və digər ilahiyyatçılar Qırmızı dənizdən xilasdan on casusun üsyanına qədər olan tarixdə hansı hadisələrin bunu təmsil edə biləcəyinə dair müxtəlif ehtimallar irəli sürürlər. Həmin tarixin üsyanları arasından seçmək üçün bir neçə fərqli variant mövcuddur, lakin qətidir ki, onuncu sınaq məsuliyyət yaşına çatmış bütün üsyançılar ölənədək səhrada qırx il davam edən təcridçi ölümün başlanğıcını işarələyir.

Eyni şəkildə, bəziləri mənim bu on doktrinal sınağı seçməyimə etiraz edə bilərlər, çünki burada irəli sürdüyümdən daha münasib görünən fərqli variantlar ola bilər. Bununla belə, onuncu və son sınaq, on casusun üsyanı nə qədər aydın idisə, bir o qədər aydındır. Bu, Levililər iyirmi altının yeddi vaxtının rədd edilməsi idi. Bu eyniləşdirməni təsdiqləyən bir neçə peyğəmbərlik dəlili vardır.

Növbəti məqalədə biz Levililər 26-dakı yeddi vaxtın Laodikiyalı Adventizmin onuncu və son uğursuzluğu olduğunu təsdiqləyən həmin peyğəmbərlik şahidlərini müəyyənləşdirməyə başlayacağıq.

“Allahın qüdrəti nəyin həqiqət olduğuna şəhadət etdikdə, həmin həqiqət əbədi olaraq həqiqət kimi qalmalıdır. Allahın verdiyi işığa zidd olan sonradan irəli sürülən fərziyyələrə yol verilməməlidir. Müqəddəs Yazılara dair elə təfsirlərlə ortaya çıxacaq adamlar olacaq ki, onlar üçün bunlar həqiqət olacaq, lakin həqiqət olmayacaqdır. Bu zaman üçün olan həqiqəti Allah imanımızın təməli olaraq bizə vermişdir. Həqiqətin nə olduğunu bizə O Özü öyrətmişdir. Biri çıxacaq, sonra daha başqası, Allahın Öz Müqəddəs Ruhunun təsdiqi altında verdiyi işığa zidd

olan yeni işıqla.”

Bu həqiqətin bərqərar edilməsində qazanılan təcrübədən keçmiş olanlardan hələ də bir neçəsi sağdır. Allah lütfkarlıqla onların həyatını əsirgəmişdir ki, həvari Yəhyanın həyatının lap sonunadək etdiyi kimi, onlar da öz həyatlarının sonunadək keçdikləri təcrübəni təkrar-təkrar nəql etsinlər. Və ölümdə süqut etmiş bayraqdarlar öz yazılarının yenidən çapı vasitəsilə danışmalıdırlar. Mənə belə öyrədilib ki, onların səsləri bu yolla eşidilməlidir. Onlar bu zaman üçün həqiqəti nəyin təşkil etdiyinə dair öz şəhadətlərini verməlidirlər.

“İmanımızın xüsusi məqamlarına zidd olan bir xəbərlə gələnlərin sözlərini qəbul etməməliyik. Onlar Müqəddəs Yazılardan böyük bir yığın toplayır və onu irəli sürdükləri nəzəriyyələrin ətrafında sübut kimi üst-üstə yığırlar. Bu, keçən əlli il ərzində dönə-dönə edilmişdir. Müqəddəs Yazılar Allahın kəlamı olsa da və onlara hörmət göstərilməli olsa da, onların tətbiqi, əgər belə bir tətbiq Allahın bu əlli il ərzində qoruyub saxladığı təməldən bir sütunu yerindən oynadırsa, böyük bir yanlışdır. Belə bir tətbiqi edən şəxs, Allah xalqına gəlmiş əvvəlki xəbərlərə qüvvət və təsir verən Müqəddəs Ruhun o ecazkar təzahürünü bilmir.” Selected Messages, book 1, 161.